

WORKSHOP

IEDEREEN KAN LEREN

SNOEKVISSEN

met kunstaas

The poster features a purple background with white text and a fishing lure. The text reads 'VISSSEN DOE JE ZO!' in large, bold, white letters. An orange tag with the text 'MET KUNSTAAS' is attached to the top of the lure. At the bottom, there is a small white box containing the text 'EEN SPOEDCURSUS VISSSEN MET KUNSTAAS VANAF DE KANT' and 'CHECK WWW.VISSENDOEJEZO.NL VOOR MEER VISTIPS!'. The logo for 'Sportvisserij Nederland' is in the bottom right corner.

VISSSEN DOE JE ZO!

MET KUNSTAAS

EEN SPOEDCURSUS VISSSEN MET KUNSTAAS VANAF DE KANT
CHECK WWW.VISSENDOEJEZO.NL VOOR MEER VISTIPS!

Sportvisserij
Nederland

Inhoud

	Pagina
Algemene regels en voorwaarden	3
Sessie 1: hengel optuigen en leren werpen	4
Programma	
1. Hengel optuigen	
2. Werp oefening	
Sessie 2: benodigde materialen en praktische oefeningen	6
Programma	
1. Wat heb je nodig?	
2. PowerPointpresentatie Vissen en vangen	
3. Aanbeet, drillen en landen	
Sessie 3: kunstaas en vistechiek	12
Programma	
1. Soorten kunstaas	
2. Leren van vistechieken	
Sessie 4: vissen op snoek	16
BIJLAGEN:	
1. WERKBLAD HALVE BLOEDKNOOP	17
2. WERKBLAD LANDEN EN ONTHAKEN	18
3. WERKBLAD KUNSTAAS VOOR SNOEK	21
4. WERKBLAD VISTACHNIEK	23

Inleiding

Sportvisserij Nederland heeft deze workshop Snoekvissen met kunstaas ontwikkeld voor sportvissers van 10 tot 80 jaar, die beschikken over de basiskennis van het sportvissen en via hun hengelsportvereniging of andere (sport)aanbieder de basis van het snoekvissen met kunstaas willen leren.

Vanuit deze workshop snoekvissen met kunstaas kan de aanbieder zelf eventueel vervolgworkshops ontwikkelen, zoals snoekvissen met dood aas, vliegvissen met streamers of zelfs trollen met de boot.

De workshop kan worden gegeven in vier dagdelen. Het ligt voor de hand om dit te verdelen over vier ochtenden, middagen of avonden in vier weken tijd. Het is ook mogelijk om er losse delen uit te lichten en die te gebruiken op een jeugdclinic of een open dag van een hengelsportvereniging.

Elk workshopdeel is opgebouwd uit een theorie gedeelte - met een praktische insteek - en een praktijk gedeelte. De nadruk ligt op *actief leren*, waarbij de deelnemers vrijwel continu met hun handen en met vismaterialen bezig zijn. Hierdoor is de workshop niet saai en zijn de deelnemers bovendien goed in staat om te begrijpen en onthouden wat ze leren.

De benodigde materialen zijn per workshopdeel overzichtelijk weergegeven. Ook is een aantal afbeeldingen als bijlage bijgevoegd, zodat ze kunnen worden uitgeprint om als ondersteunend lesmateriaal te dienen. Uiteraard kunnen deze afbeeldingen ook digitaal worden getoond.

Er is een ondersteunende PowerPointpresentatie 'Snoekvissen met kunstaas' beschikbaar, die samen met een handleiding te downloaden is via de website van Sportvisserij Nederland (via HSV-service -> Promotie -> Leer vissen). Als er geen computer en beamer beschikbaar zijn, dan kunnen de afbeeldingen uit de bijlagen worden geprint om als ondersteunend lesmateriaal te dienen.

De brochure 'Wissen doe je zo - met kunstaas' kan als aanvullend materiaal aan de deelnemers worden uitgedeeld. De brochures zijn te bestellen via de website van Sportvisserij Nederland.

Hoewel de workshop is ontwikkeld voor deelnemers van 10 tot 80 jaar, kunnen enkele praktische onderdelen best lastig zijn voor de allerjongsten. Zij hebben waarschijnlijk wat extra hulp van de begeleiders nodig.

Algemene regels en voorwaarden

In de 'Fishing in Holland' brochure vinden jij en de deelnemers aan jouw workshops alles over de wetten, regels en gedragscodes sportvisserij. Bestel vooraf voldoende van deze brochures bij Sportvisserij Nederland en deel ze aan het eind van je eerste workshop uit.

Altijd schriftelijke toestemming nodig

Voor het vissen in de Nederlandse wateren heb je altijd een schriftelijke toestemming ('vergunning') nodig van de visrechtgebende van dat water. Dit geldt ook voor jou als VISinstructeur en voor de deelnemers aan jouw workshops. Dit is meestal een (Jeugd)VISpas, jeugdvergunning of een dag- of weekvergunning van de lokale vereniging. Zorg dat je dit vooraf in overleg met de deelnemers aan je workshops goed regelt!

Visserijwet en -regels

Als sportvisser krijg je te maken met een aantal wetten en regels, bijvoorbeeld op het gebied van vereiste visdocumenten. Maar ook op het gebied van gesloten tijd aas- en vissoorten, minimummaten vissoorten en beschermde vissen. Ook voor het nachtvisseren gelden specifieke regels. Indien je je niet aan deze regels houdt, kan dat een boete opleveren. Meer over deze regels lees je in de 'Fishing in Holland' brochure.

Gedragscode verantwoord sportvissen

Naast de wettelijke visserijregels en voorwaarden bestaan er gedragscodes. Dit zijn belangrijke 'spelregels' op het gebied van omgang met vis, gebruik van lood en leefnet. Deze zijn ook beschreven in de Gezamenlijke Lijst van Nederlandse Viswateren, de VISplanner en in de 'Fishing in Holland' brochure.

De belangrijkste gedragsregels zijn:

- probeer te voorkomen dat een vis de haak slikt,
- raak een vis alleen met natte handen aan,
- verwijder de haak uiterst voorzichtig,
- zet de vis direct terug in hetzelfde water,
- gebruik indien niet per se nodig geen leefnet,
- gebruik bij voorkeur geen lood, maar een milieuvriendelijk alternatief.

Sessie 1: hengel optuigen en leren werpen

Programma

1. Hengel optuigen

Voordat je kunt beginnen met snoekvissen, moet je een hengel kunnen optuigen. Het is goed om hiermee een keer te oefenen, zodat duidelijk is in welke volgorde dit moet gebeuren.

Benodigdheden:

- het hoofdstuk *Knopen en montages* van de PowerPointpresentatie 'Snoekvissen met kunstaas' en het pdf-bestand met de begeleidende tekst. Zijn er geen computer en beamer beschikbaar, print dan bijlage 1 uit en deel de prints uit aan de cursisten

Benodigdheden per deelnemer:

- een tweedelige spinhengel met een werpgewicht van ongeveer 25 gram
- een molen met daarop 15-20/00 gevlochten lijn of 25-30/00 nylon lijn
- een stalen onderlijn
- kunstaas (zonder haken)

1) Zorg dat elk deelnemer een tweedelige hengel, een molen met lijn, een stalen onderlijn en een stuk kunstaas heeft. Geef dan één voor één de onderstaande instructies:

2) Zet de molen op het onderste deel van de hengel en schuif daarna het topdeel op het onderste deel van de hengel. Let op dat de ogen goed in lijn staan.

3) Haal de lijn door de ogen.

4) Knoop de stalen onderlijn aan de lijn. Dit kan met behulp van de halve bloedknoop. Het leren van deze knoop is een leuke oefening, zie voor de afbeeldingen het hoofdstuk *Knopen en montages* van de PowerPointpresentatie (en het pdf-bestand met de begeleidende tekst) of bijlage 1 van deze workshop.

5) Bevestig het kunstaas aan de stalen onderlijn. Omdat de deelnemers na het optuigen van de hengel gaan oefenen met werpen, worden er geen haken gebruikt.

2. Werpoefening

Met de opgetuigde hengel kan vervolgens worden geoefend met werpen. Bij voorkeur vindt dit buiten aan de waterkant plaats, maar een wat groter grasveld is ook geschikt.

Benodigdheden per deelnemer:

- een spinhengel
- een molen met 25-30/00 nylon of 18-20/00 gevlochten lijn
- een stalen onderlijn
- een plug (zonder haken)

Onderhandse worp

1) Begin met het oefenen van een onderhandse worp. Doe het werpen enkele keren voor. Laat zien hoe je de hengel moet vasthouden, hoe je de molenbeugel open zet, de lijn achter de vinger haakt en vervolgens werpt.

2) Laat nu de deelnemers oefenen en geef aanwijzingen hoe ze hun techniek kunnen verbeteren.

3) Vervolgens kun je het werpen wat moeilijker (en leuker) maken, door de deelnemers ergens op te laten mikken. Dit kunnen grote teilen zijn, die op verschillende afstanden op de grond worden geplaatst (bijvoorbeeld op 10 en 20 meter afstand). Vul de teilen met een laagje water of enkele (hand)doeken, zodat het werpgewicht bij een treffer niet uit de teil stuitert.

Aan de waterkant kan worden gemikt op drijvende ringen op het water (zoek op internet naar 'Flexibeam', deze zijn per twee, drie of vier stuks te koppelen tot een drijvende ring). Je kunt ook een luchtbed of een opblaasboot als mikpunt gebruiken. Als het water wat smaller is, dan kan ook worden geprobeerd om zo dicht mogelijk tegen de overkant aan te werpen.

4) Je kunt dit onderdeel leuker maken met een puntentelling. Het raken van het meest dichtbij zijnde mikpunt levert bijvoorbeeld twee punten op, het achterste mikpunt levert tien punten op.

Bovenhandse worp

1) Na het oefenen met de onderhandse worp kan er - bij voldoende ruimte - worden geoefend met de bovenhandse worp. Dit is alleen buiten mogelijk, op een groot grasveld of aan de waterkant, waarbij in de werprichting geen aangrenzende bebouwing is.

2) Bij het bovenhands werpen kan uiteraard ook worden gemikt op verschillende doelen, of kan worden gekeken wie het verst kan werpen.

Sessie 2: benodigde materialen en praktische oefeningen

Programma

1. Wat heb je nodig?

Vissen met kunstaas betekent actief vissen. Je loopt langs de oever van het water en werpt uit op geschikte plekken. Voor beginnende snoekvissers wordt altijd aangeraden om eerst een paar keer met iemand mee te gaan die meer ervaring heeft. Zo kun je de fijne kneepjes van het snoekvissen met kunstaas leren. Een snoekvisser met kunstaas neemt niet zoveel materiaal mee. Toch heeft een snoekvisser vaak wel tien dingen bij zich, die we nader gaan bekijken.

Benodigdheden per deelnemer:

- een VISpas
- een spinhengel
- een werpmolen
- stalen onderlijnen
- kunstaas
- een rugzak/schoudertas
- een onthaaktang
- een kniptang
- een landingsnet (rubber gecoat)
- een onthaakmat

Neem van alle benodigdheden een voorbeeld mee zodat het voor de deelnemers duidelijk is wat er met het voorwerp bedoeld wordt. Leg vervolgens uit waarom je dit voorwerp meeneemt. ***In het kort kun je dit vertellen:***

De VISpas

Voor het vissen met kunstaas heb je altijd een VISpas nodig. Ben je jonger dan 14 jaar, dan kun je vissen met de JeugdVISpas. Die is goedkoper dan de VISpas. De (Jeugd)VISpas is het bewijs van lidmaatschap van je hengelsportvereniging.

Spinhengel

Een spinhengel van 2,10 tot 2,70 meter lang en een werpvermogen van 5 tot 50 gram. Voor kleiner kunstaas neem je een lichtere hengel dan voor groot kunstaas.

Werp molen

Een werp molen van medium formaat uit de zogenaamde 2500 tot 4000 serie. Hierop spoel je een nylon lijn met een dikte van 25 tot 35/00 of een gevlochten lijn van 12/00 tot 20/00. De lijndikte is afhankelijk van het kunstaas dat je gebruikt. Voor klein kunstaas gebruik je dunnere lijn dan voor groot kunstaas.

Stalen onderlijn

Stalen onderlijntjes met een breeksterkte van 15 tot 25 pond zorgen ervoor dat een snoek je lijn niet doorbijt.

Kunstaas

Het is fijn om verschillende soorten kunstaas bij je te hebben, zodat je kunt variëren. Pluggen in verschillende maten en kleuren, spinners en zacht kunstaas (zoals shads) zijn allemaal goed voor snoek. Stop ze in een kunstaasdoos, zodat ze niet allemaal aan elkaar vasthaken.

Rugzak of schoudertas

Een kleine rugzak of schoudertas is ideaal om al je spullen in mee te nemen.

Onthaaktang

Zonder onthaaktang kun je niet gaan snoekvissen. Je hebt hem nodig om een snoek veilig en snel van het kunstaas te ontdoen. Koop een onthaaktang in de hengelsportzaak of koop eventueel een puntbektang in de bouwmarkt.

Kniptang

Een kniptang is handig om in geval van nood de dreg mee door te knippen. Erg handig wanneer een vis lastig is gehaakt.

Landingsnet

Als beginnende snoekvisser kun je het beste een landingsnet gebruiken om een snoek te landen. De beste exemplaren hebben een rubber laagje om het netwerk, hierin haakt het kunstaas minder snel vast. Koop een opklapbaar net, dat is tijdens het vissen handig mee te nemen.

Onthaakmat

Een gevangen snoek kun je het beste op een onthaakmat leggen, waarna je hem zonder kans op beschadigen kunt onthaken. Koop een oprolbare of opvouwbaar mat, die je gemakkelijk in of aan je tas kunt meenemen.

2. PowerPointpresentatie 'Vissen en vangen'

Snoeken leven in vrijwel alle wateren in Nederland. Om ze te vangen moet je leren wat hun voorkeursplekken in het water zijn. Als je weet wat de 'hotspots' zijn voor snoek, dan vang je veel meer! Als je een snoek hebt gehaakt, dan trekt hij je hengel krom en laat je hem uitrazen tot hij moe is. Daarna ga je hem landen en onthaken. De strijd met de vis (oftewel de dril) oefenen we straks bij het praktische deel van deze workshop. Eerst leren we waar je op moet letten bij het landen en onthaken van de snoek. Sommige beginnende vissers hebben angst voor de indrukwekkende bek van een snoek, waarin wel 700 scherpe tanden zitten. Maar als je voorzichtig te werk gaat en weet wat je moet doen, dan zijn die tanden geen enkel probleem.

Benodigdheden:

- de hoofdstukken *Waar ga je vissen?* en *Landen en onthaken* van de PowerPointpresentatie 'Snoekvissen met kunstaas' en het pdf-bestand met de begeleidende tekst. Zijn er geen computer en beamer beschikbaar, print dan bijlage 2 uit en deel de prints uit aan de cursisten, waarbij je de onderstaande tekst gebruikt bij de uitleg van de afbeeldingen:

Landen (dia 24-28 of bijlage 2.1 t/m 2.3)

De dril van een snoek is vaak spectaculair, soms springt een snoek zelfs het water uit! Als de vis moe is en bij de oever komt, kun je hem met een landingsnet, de nekgreep of de kieuwgreep uit het water halen. Daarna kun je hem het beste op een onthaakmat leggen om te onthaken. Zo zal de vis zich niet beschadigen aan scherpe takken, rietstoppels of stenen en je hebt bovendien beide handen vrij om de vis te onthaken.

Landingsnet

Ben je een beginnende snoekvisser, gebruik dan een landingsnet om de snoek te landen. Een rubber gecoat net is perfect voor het scheppen van roofvis. De rubber coating zorgt ervoor dat de dreggen van het kunstaas niet zo snel in het net vast komen te zitten. Hang je opklapbare net aan je broeksriem, schoudertas of rugzak, zo heb je hem altijd binnen handbereik.

Als de snoek is moegestreden, steek je het net in het water en trek je de vis er rustig boven. Til het net pas op als de vis er helemaal boven ligt. Als de snoek erg groot is, zorg dan dat de kop en het bovenlijf boven het net liggen, voordat je het optilt. Jaag niet met je net achter de snoek aan, dat heeft geen zin.

Nekgreep

Als je enige ervaring hebt met het snoekvissen, dan kun je een snoek ook met de hand landen. Kleinere snoeken tot ongeveer 60 centimeter kun je goed met de nekgreep uit het water pakken. Door de vis net achter de kieuwdeksels te pakken, kun je hem stevig vasthouden zonder hard te knijpen.

Voordat je de snoek vastpakt, moet hij goed zijn moegestreden. Trek hem met de hengel naar de kant en wacht tot hij rustig en met zijn rug naar boven in het water ligt. Open je hand en pak de snoek achter de kop vast, met je duim en wijsvinger net achter de kieuwbogen. Als je de vis nu uit het water pakt, rusten de kieuwbogen tegen je vingers aan en zal de snoek niet uit je hand glijden.

Kieuwgreep

Als je een meer ervaren snoekvisser bent, dan kun je ook grote snoeken met de hand landen. Hiervoor gebruik je de zogenaamde kieuwgreep. Deze techniek leer je het beste in de praktijk, maar via de volgende stappen krijg je ook een goede indruk. Kijk voordat je de snoek vastpakt altijd eerst waar de dreggen zitten! Zo voorkom je dat je jezelf haakt.

Stap 1: zoek met twee vingers het uiteinde van het kieuwdeksel op en duw deze een stukje open. Schuif nu je vingertoppen langs de binnenkant van het kieuwdeksel naar voren. Let op dat je niet tussen de kieuwbogen komt (waaraan de rode kieuwen vastzitten), want daarop zitten scherpe weerhaakjes. Als rechtshandige visser gebruik je voor de kieuwgreep twee vingers van je linkerhand en open het linker kieuwdeksel, je kunt de snoek dan met je rechterhand onthaken. Als je linkshandig bent, gebruik je voor de kieuwgreep je rechterhand en open je het rechter kieuwdeksel.

Stap 2: schuif je vingers helemaal naar voren tot ze niet meer verder kunnen. Bij kleinere snoeken gebruik je twee of drie vingers, bij grote snoeken vier vingers. Als je het einde van de kieuw hebt bereikt moeten je vingers er helemaal in zitten.

Stap 3: pak de kieuw nu goed vast, maak een vuist en plaats je duim onder de kin van de snoek. Zorg voor een stevige grip, zodat de vis niet los kan komen als hij gaat spartelen. Til de vis vervolgens uit het water en ondersteun hem met je andere hand. Heb je de vis stevig met de kieuwgreep vast, dan kun je hem perfect onthaken.

Onthaken (dia 29 of bijlage 2.4)

Na het landen van de snoek ga je hem onthaken. Zorg dat je natte handen hebt voordat je de snoek vastpakt, om de slijmlaag van de vis zo min mogelijk te beschadigen. Als je de vis met de kieuwgreep vasthoudt, dan gaat de bek vanzelf open en kun je het kunstaas meestal eenvoudig verwijderen. Het lichaam van de

snoek kun je daarbij laten rusten op een onthaakmat. Een onthaakmat is zeker een vereiste zolang je de kieuwgreep niet beheerst. Je kunt dan de vis op de mat leggen, terwijl je de onthaaktang pakt. Maak de mat van te voren nat, om de slijm laag van de vis te beschermen. Blijf altijd bij de mat en zorg dat de snoek er niet vanaf spartelt.

Onthaaktang

Dit is een tang waarmee je de haken uit de snoekenbek verwijdert. Zorg dat je de tang altijd snel kunt pakken, door hem bij je te dragen in je jaszak of in het voorvak van je schoudertas of rugzak. Voor het onthaken van één of meerdere dreggen heb je een stevige puntbektang nodig, met een rechte of gebogen bek. Het maakt niet uit of deze van een roofvismerk is of uit de bouwmarkt komt, zolang hij maar stevig is.

Het is handig om een extra lange tang te gebruiken. Mocht het kunstaas diep in de bek van de snoek vastzitten, dan kun je er met een lange onthaaktang goed bij komen, zonder dat je vingers in contact komen met de scherpe tanden.

Kniptang

Neem naast je onthaaktang ook altijd een kniptang mee. Heel af en toe kan een haak namelijk zo stevig vastzitten, dat je hem met een onthaaktang niet los krijgt. Blijf dan niet onnodig lang proberen of het toch lukt, maar knip de haak met behulp van een kniptang zo kort mogelijk af. Je kunt een goede kniptang in de hengelsportzaak kopen, maar je kunt ook een goede tang in een bouwmarkt of gereedschapzaak aanschaffen (de krachtige kniptang van het merk 'Knipex' is een aanrader, maar is wel duur).

Onthaken via de kieuwbogen

Soms kan een snoek zo gretig aanbijten, dat het kunstaas diep in de bek vastzit. Het onthaken kan dan moeilijk zijn, omdat je er met een tang lastig bij kunt komen. Bij een grotere snoek kun je proberen om de haken via de kieuwbogen los te maken. Til de kieuwdeksel op, breng de bek van de tang voorzichtig langs de kieuwbogen naar binnen en probeer zo de dreg los te krijgen. Is dat gelukt, probeer dan het kunstaas via de bek te verwijderen. Lukt dat niet, knip dan via de kieuwbogen met een kniptang de dreg los van het kunstaas en verwijder de dreg via de kieuwboog. Het kunstaas kan je nu eenvoudig via de bek verwijderen.

Terugzetten (dia 30 en bijlage 2.5)

Na het onthaken en een eventuele foto zet je de snoek weer voorzichtig terug. Dit kan met behulp van de onthaakmat. Vouw de mat dubbel, loop rustig naar de waterkant en zorg dat de vis niet uit de mat glijdt. Het terugzetten doe je laag bij het water. Houd de vis altijd even vast terwijl hij met de rug naar boven in het water ligt. Zodra je de kracht van de vis voelt toenemen, laat je hem wegzwemmen. In de zomer kan het soms even duren voordat de snoek wegzwemt. Zorg dan dat er voldoende zuurstofrijk water langs de kieuwen stroomt, door de vis aan de staart te pakken en hem rustig naar voren en achteren te bewegen.

Heb je de snoek via de kieuwgreep vast? Leg dan eerst zijn staart in het water en laat de vis dan rustig zakken, terwijl je hem met je andere hand ter hoogte van de buik ondersteunt. Als hij in het water ligt laat je je vingers rustig uit de kieuw glijden. Zorg dat de vis met de rug naar boven ligt en ondersteun de vis met beide handen tot hij wegzwemt.

3. Aanbeet, drillen & landen

Bij dit praktijkdeel gaan we in groepjes van drie of vier oefenen hoe het er bij de vangst van een snoek aan toe gaat. Dit kan binnen in een grotere ruimte (zoals een gymzaal) of buiten op een grasveld worden gedaan. Knoop aan de lijn van de spinhengel een stalen onderlijn en bevestig aan de speldwartel een postelastiek. Het elastiek wordt uiteindelijk door een deelnemer bevestigd aan een met water gevulde frisdrankfles van één of anderhalve liter. Dit fungeert als vis. Na het drillen en landen wordt geoefend met het onthaken, meten, fotograferen en terugzetten van de vis.

Benodigdheden per groepje:

- een spinhengel met molen en lijn
- een stalen onderlijn
- enkele postelastieken
- een frisdrankfles van 1 of 1,5 liter, gevuld met water
- een landingsnet
- een oprolbare of opvouwbare onthaakmat
- een touw of schilderstape, om de 'waterkant' aan te geven

1) Begin met het laten afstellen van de molenslip. Als de vis hard wegzwemt moet de molen lijn afgeven, zodat deze niet breekt. Oefen in tweetallen, waarbij de één de hengel vastheeft en de ander het (aan de onderlijn verbonden) postelastiek in de hand heeft of om de pols heeft bevestigd. Het deelnemer met de hengel zet de slip lossier en strakker, terwijl de ander keer op keer met de lijn wegloopt en terug komt. Oefen ook het afremmen van de molenspoel. Dit kan (bij rechtshandigen) met de wijsvinger van de rechterhand of de vingers van de linkerhand. Deze techniek is handig als een vis richting het riet of een obstakel zwemt. Na het oefenen is de slip van de molen goed afgesteld.

2) Nu gaan de deelnemers 'vissen'. Een deelnemer heeft de hengel vast, een ander knoopt het postelastiek aan de frisdrankfles. Na het openen van de molenbeugel loopt het deelnemer met de fles 10 meter (of meer) weg. Het deelnemer met de hengel sluit de molenbeugel en draait dan rustig binnen, waarbij het andere deelnemer in eerste instantie meeloopt, maar dan plotseling een ruk aan de fles geeft. Dat is de aanbeet. De visser zet rustig de haak, waarna het deelnemer met de fles wegloopt. De hengel moet daarna schuin omhoog wijzen, om de kracht van de wegzwemmende snoek op te vangen. Vervolgens kan een dril worden nagedaan, waarbij degene die de vis in handen heeft een paar keer wegloopt en terugkomt. Let op de driltechniek van de visser en geef aanwijzingen hoe de techniek kan worden verbeterd.

3) Na enkele minuten is de vis moe gestreden en kan worden geoefend met het gebruik van het landingsnet. Deze moet de visser tijdens de dril naast of voor zich leggen, zodat het klaar ligt als de vis bij de kant komt. Manoeuvreer de vis boven het net en til dan het net op. Dit mag ook met behulp van een derde deelnemer, die als vismaat komt assisteren.

4) Nu moet de onthaakmat worden klaargelegd door de visser of de vismaat. De mat moet op een vlakke ondergrond liggen, zodat de snoek er niet vanaf glijdt. De vis kan nu met behulp van het landingsnet naar de onthaakmat worden getild. Laat de vis voorzichtig op de mat zakken. Leer de deelnemers dat ze altijd

in de buurt van de mat moeten blijven, om te voorkomen dat de vis van de mat af spartelt.

5) Laat de speldwartel losmaken van het postelastiek (dat om de fles blijft zitten) en laat een shad, spinner of plug aan de speldwartel bevestigen. De haak of dreg van het kunstaas mag nu aan het postelastiek worden vastgemaakt, door het er strak achter te klemmen of eventueel doorheen te prikken. De visser pakt nu de onthaaktang en onthaakt daarmee de vis.

6) Laat nu oefenen met het meten van de lengte van de vis. Dit kan het beste met een soepel meetlint, dat vanaf de buikzijde onder de vis wordt geschoven. Zo ligt met meetlint mooi recht en meet je nauwkeurig. De fles kan als vis fungeren, maar je kunt eventueel ook een meer levensechte 'snoekknuffel' aanschaffen (te koop op hengelsportbeurzen of online via onder meer www.wildhengelsport.nl).

7) De vis mag natuurlijk op de foto. Dit moet niet te lang duren, zodat de snoek weer snel terug in het water kan. Ga voor het fotograferen op de knieën of door de hurken. De vis moet met twee handen worden vastgehouden: één hand onder de kop en de ander onder de buik of staart. Leg de vis op de vingers, steek de duimen recht omhoog, laat de vis daar tegenaan leunen en knijp zachtjes. Zo ligt de vis stevig. Meer ervaren vissers houden de snoek aan de kopzijde stevig vast met de kieuwgreep, waarbij de andere hand tussen de buikvinnen en de anaalvin wordt geplaatst om de vis te ondersteunen. Uiteraard blijft de vis tijdens het fotograferen continu boven de onthaakmat.

8) Laat oefenen met het terugzetten met behulp van de onthaakmat. Vouw de mat dubbel, loop rustig met de vis naar de waterkant en zorg dat de vis niet uit de mat kan glijden. Het terugzetten gaat voorzichtig en laag bij het water, waarbij de vis vanuit de handen of vanaf de mat wegzwemt.

Laat de deelnemers rouleren, zodat ze allemaal één of meerdere keren hebben geoefend met het drillen, landen, meten, wegen, fotograferen en terugzetten van de vis.

Sessie 3: kunstaas en vistechiek

Programma

1. Soorten kunstaas

Kunstaas wordt gemaakt van plastic, metaal, rubber of hout en is te koop in allerlei modellen en kleuren. Voor het vissen op snoek worden meestal pluggen, spinners of shads gebruikt. Door het in te werpen en binnen te draaien imiteert dit vaak een levend visje. Het kunstaas knoop je altijd aan een stalen onderlijntje, om te voorkomen dat de scherpe snoektanden de lijn doorsnijden.

Tip: wissel je kunstaas geregeld af. Probeer verschillende soorten, lengtes en kleuren. Snoeken kunnen kieskeurig zijn, dus soms moet je er achter zien te komen welk kunstaas die dag goed werkt.

Benodigheden:

- het hoofdstuk *Kunstaas voor snoek* van de PowerPointpresentatie 'Snoekvissen met kunstaas' en het pdf-bestand met de begeleidende tekst. Zijn er geen computer en beamer beschikbaar, print dan bijlage 3 uit en gebruik de onderstaande tekst gebruikt bij de uitleg van de afbeeldingen:

Pluggen (dia 31-35 of bijlage 3.1)

Met pluggen worden jaarlijks heel veel snoeken gevangen. Het vissen ermee is niet echt moeilijk en je kunt ze in vrijwel elk water gebruiken. Pluggen kun je onderverdelen in vier soorten: oppervlaktepluggen, ondiep duikende pluggen, diep duikende pluggen en zinkende pluggen. Welke plug je neemt hangt meestal af van de diepte waarop je wilt vissen. Op plantenrijk water is een oppervlakteplug of een ondiep duikend exemplaar de beste keuze. Op dieper water gebruik je een diep duikende of zinkende plug.

Oppervlaktepluggen

Hierbij is de aanbeet altijd spectaculair. Sla pas aan als je de vis echt voelt en vis bij een gemiste aanbeet altijd verder. Vaak duikt de vis er nogmaals op!

Popper

Dit drijvende kunstaas heeft een platte of holle kop. Als je het met tikken en rukjes binnen vist, spat er water op. De popper duikt hierbij even onder of slaat uit naar links en rechts.

Kikker imitatie

Dit kunstaas lijkt sprekend op een kikker. Je kunt het rustig in één tempo of met korte rukjes binnen draaien. De haken zijn afgeschermd door het rubber lichaam van de kikker of door nylon lussen. Hierdoor kun je het kunstaas tussen de waterplanten door vissen zonder vast te raken.

Imitatie van een eendenkuiken of rat

Er zijn ook imitaties van eendenkukens en waterratten. Snoek eet allerlei waterdieren, dus dit levensechte kunstaas pakken ze zeker. Bij het eendenkuiken op de afbeelding zorgen de pootjes tijdens het binnen draaien voor een spetterende actie, de rat heeft aan de voorzijde een schoep die voor een slingerende actie zorgt.

Ondiep duikende pluggen

Korte schoep

Deze pluggen drijven op het water en hebben meestal een korte schoep of zwemlip. Ze gaan ondiep door het water en zijn geschikt voor de meeste stadswateren en poldersloten. Na het inwerpen kun je met een constante snelheid binnen draaien, waarna de plug onder duikt. Als je stopt met draaien, dan komt hij weer boven. Als je rustig draait en de hengeltop wat hoger houdt, gaat de plug niet diep en kun je in ondiepe slootjes of over waterplanten heen vissen. Draai je wat sneller en houd je de hengeltop laag, dan gaat de plug wat dieper. Door de schoep vertoont de plug bij het binnen draaien een mooie actie, die je in de hengel voelt als trillingen.

Swimbait

Een swimbait lijkt sprekend op een echte vis. De zinkende modellen worden het meest verkocht en zijn prima in ondiep water te gebruiken. Deze pluggen bestaan uit meerdere delen en zwemmen levensecht door het water.

Jerkbait

Een jerkbait (spreek uit als *djurkbeet*) heeft geen zwemschoep en moet je zelf een bepaalde actie geven. Als je ze alleen binnen draait is de actie minimaal, maar als je met de hengeltop korte of langere tikken geeft tijdens het binnen halen, krijg je een mooie zigzag actie die een snoek tot aanbijten zal verleiden. Je hebt drijvende en zinkende jerkbaits. De meeste vissers gebruiken een langzaam zinkende versie. Jerkbaits zijn goed bruikbaar in ondiep of begroeid water.

Diep duikende pluggen

Lange schoep

Pluggen met een lange schoep zijn geschikt voor de wat diepere wateren. Door de lange en iets schuinstaande schoep duiken ze bij het binnen draaien steil naar beneden. Pluggen met een lange schoep zijn drijvend en zinkend te koop. Een drijvend exemplaar breng je na de inworp op diepte door zo snel mogelijk enkele meters binnen te draaien, met de hengeltop iets boven het water. Om de plug op diepte te houden, moet je blijven doordraaien. Een zinkende plug kun je eerst even laten afzinken, voordat je binnen draait. Als je een plug met een lange schoep binnen vist, voel je de schoep af en toe tegen de bodem aan botsten. Dat is niet erg, omdat het de roofvissen juist kan activeren om aan te bijten. Als de plug dicht bij de oever komt, kun je hem laten stijgen door rustiger te draaien en de hengeltop wat hoger te houden.

Ratelpluggen

Bij ratelpluggen zorgen metalen kogeltjes in het binnenste van de plug voor een ratelend geluid bij het binnen draaien. Dit wekt de aandacht van de roofvissen. Door de metalen kogeltjes zijn ratelpluggen ver te werpen en zinken ze na het inwerpen. Daardoor zijn ze goed te gebruiken in wat dieper water. Je kunt de ratelplug gewoon binnen draaien, waarbij hij een mooie actie geeft.

Spinners (dia 36-37 of bijlage 3.2)

Spinners hebben een metalen blad dat aan een stangetje is gemonteerd. Het blad maakt bij het inhalen een draaiende beweging. Dat veroorzaakt trillingen en schitteringen in het water, die voor roofvis onweerstaanbaar zijn.

Verzwaarde en onverzwaarde spinners

Spinners zijn er in verschillende modellen en in allerlei kleuren. Voor ondiep water tot maximaal twee meter diep zijn onverzwaarde spinners het meest geschikt. Voor dieper of stromend water gebruik je een verzwaarde spinner, waarbij op het metalen stangetje een metalen gewichtje is aangebracht. Voor een haven, kanaal, rivier, beek of diepe plas is een verzwaarde spinner de beste keuze. Een voordeel van verzwaarde spinners is dat je er ver mee kunt gooien.

Spinnerbait

Een spinnerbait is een variant van een spinner. Het heeft twee afzonderlijke stangetjes met aan de bovenkant twee spinnerbladen en aan de onderkant een haak, verpakt in kleurige slierten. Een spinnerbait is ideaal om te vissen in plantenrijke wateren, omdat de haak niet snel in de stengels vast komt.

Shads (dia 38-39 of bijlage 3.3)

Een shad is een zacht plastic kunstaasje dat je op een shadkop met haak schuift. Het is in allerlei vormen, kleuren en maten te koop. Voor snoek gebruik je de wat grotere shads, van 15 tot 25 centimeter. Met een kleinere shad maak je meer kans op snoekbaars en baars. De actie van een shad lijkt meestal sterk op een levend visje.

Een goede manier om met een shad te vissen is door hem te werpen naar een plek waar je vis verwacht en hem dan met korte rukjes van de hengel binnen te vissen. De shad komt dan met sprongetjes over de bodem naar je toe. Probeer altijd de lijn op spanning te houden, door in het juiste tempo aan je molen te draaien. Zo mis je geen aanbeet.

Welke kleur kunstaas? (dia 40)

In de hengelsportzaak zijn de wanden gevuld met kunstaas in allerlei kleuren. Dat maakt de keuze niet gemakkelijk. Degenen die veel met kunstaas vissen zeggen dat de kleur wel kan uitmaken, maar dat je van tevoren moeilijk kunt zeggen welke kleur voor dat moment de beste is. Koop je kunstaas in een paar verschillende tinten en kleuren, dan kun je tijdens het vissen afwisselen en zelf bekijken welke het beste vangt.

Welke hengel, molen en lijn? (dia 41)

Het materiaal waarmee je gaat vissen moet passen bij het kunstaas dat je gebruikt. Voor spinners en spinnerbaits kun je spinhengel gebruiken van 2,10 tot 2,70 meter lang en een werpvermogen van 5 tot 20 gram. Voor plugjes en shads kun je prima een wat zwaardere spinhengel gebruiken, met een werpgewicht van 10 tot 30 gram. In beide gevallen mag de werpmolen een medium formaat hebben, uit de 2500 of 3000 serie. Op de molen spoel je nylon lijn met een dikte van 20 tot 25/00 of gevlochten lijn van 12 tot 16/00 dik.

Voor grote pluggen heb je echt een stijve plughengel nodig, met een werpgewicht van 20 tot 60 gram. De lengte van de hengel kan 2,10 tot 2,70 meter zijn. Op de niet te kleine spinmolen (een 3000 tot 4000-formaat) zet je een nylon lijn van minimaal 30/00 of een gevlochten lijn van 20/00 dik.

2. Leren van vistechnieken

Bij dit praktijkdeel gaan we naar de waterkant. Hier kunnen de deelnemers oefenen met het werpen en binnen draaien van een plug, spinner en shad. Minimaal één begeleider per vijf vissers is wenselijk, om voldoende instructies en tips te kunnen geven. Eerst kan het hoofdstuk *Vistechniek* van de PowerPointpresentatie of een print van bijlage 4 worden getoond en besproken.

Benodigdheden:

- het hoofdstuk *Vistechniek* van de PowerPointpresentatie (dia 42-47) en de begeleidende tekst of prints van bijlage 4
- voor elke cursist een spinhengel met molen, lijn en stalen onderlijn
- voor elke cursist een plug, spinner en shad
- per begeleider een landingsnet, onthaakmat, onthaaktang en kniptang

1) Laat eerst de molenslip afstellen. Dit kan het beste in tweetallen, waarbij de één de onderlijn vasthoudt en wegloopt, terwijl de ander de slip juist afstelt. Daarna wisselen ze.

2) Geef elke cursist hetzelfde soort kunstaas (plug, spinner of shad) en laat het bevestigen aan de onderlijn. Geef een korte uitleg over het gebruikte kunstaas.

3) Zorg dat de deelnemers voldoende afstand nemen van elkaar (>5 m). Zo hebben ze voldoende ruimte om te werpen. Vervolgens kunnen ze oefenen met het uitwerpen en binnen draaien. **Gebruik bij de uitleg de onderstaande informatie:**

Werpen en draaien

Als je het kunstaas uitwerpt, volg je het met je ogen. Als het te ver dreigt door te vliegen, kun je de lijn met je vinger iets afremmen. Met een drijvende plug kun je meteen na het inwerpen beginnen met binnen draaien. Een spinner en shad kun je even laten afzinken, voordat je gaat draaien. In ondiep en/of begroeid water kun je beter meteen na de inworp indraaien. Draai rustig binnen en let bij het gebruik van een plug of spinner goed op of je de trillingen van het kunstaas voelt. Voel je deze niet, dan zit er meestal vuil zoals waterplanten aan.

Ondiep en diep

Houd de hengel bij het binnen draaien in een hoek ten opzichte van de lijn. Zo is een aanbeet goed te zien en te voelen. Om het kunstaas ondiep te vissen, kun je de top hoger houden, wil je dieper vissen dan houd je de hengeltop laag bij het water. Vis je diep en nadert het kunstaas het talud of de oever, laat het dan omhoog klimmen door de hengel hoger te houden. Je kunt het kunstaas in het water iets bijsturen door je hengeltop naar links of rechts te bewegen.

4) Laat om de vijf minuten wisselen van kunstaas, om de verschillen te leren kennen. Blijf rondjes lopen om de deelnemers tips te geven over het kunstaas.

5) Laat ze oefenen met verschillende manieren van binnen draaien. Wissel de indraaisnelheid af, houd de hengeltop hoger en lager en bekijk het resultaat.

Mocht er tijdens het oefenen een aanbeet volgen, dan kunnen ze gelijk oefenen met het drillen, landen en onthaken van de snoek.

Sessie 4: vissen op snoek

Dit is het moment om alle geleerde kennis in de praktijk te brengen. Elk deelnemer neemt de eigen visspullen mee of vist met de spullen die zijn geregeld door de hengelsportvereniging. Denk aan de (Jeugd)VISpas!

Er wordt bij voorkeur gevist in een water met een hoge snoekbezetting. Het moet zich qua oppervlak en inrichting goed lenen voor het vissen met kunstaas en er moet voldoende ruimte langs de oever zijn om met een groepje deelnemers veilig te vissen. Ga in elk geval van tevoren kijken en proefvissen, om uit te vinden of er niet teveel waterplanten groeien en of er vis te vangen is. Ga bij voorkeur vissen in een verenigingswater dichtbij huis. Zo leren de deelnemers dat je niet ver weg hoeft te gaan om fijn te kunnen vissen.

Vis niet te lang. Een paar uur vissen kan voor sommige deelnemers al behoorlijk lang zijn, zeker als er niets wordt gevangen.

Voldoende begeleiding is belangrijk. Een begeleider per deelnemer is het meest ideaal, maar probeer op zijn minst een begeleider per twee deelnemers te regelen.

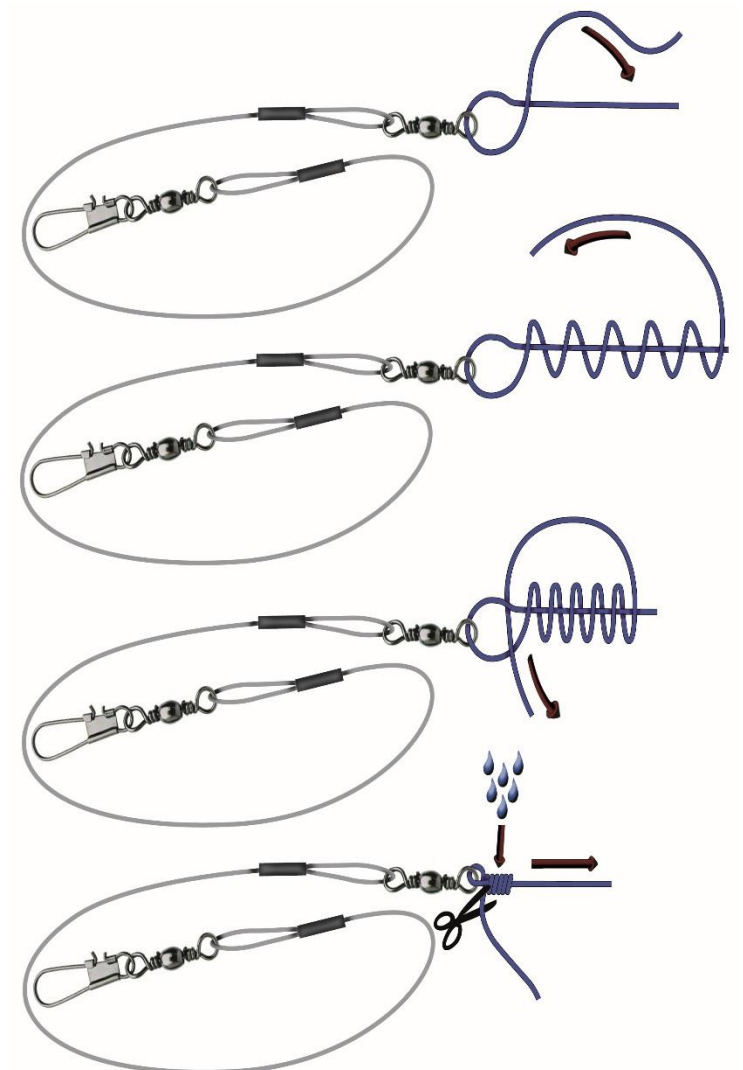
Zorg ook dat er voor de deelnemers iets lekkers te eten en te drinken is.

Leerpunten tijdens deze praktijkles

- Wat is (in dit water) een goede plek om te vissen, en waarom?
- De techniek van het werpen en binnen draaien
- Het gedrag langs de waterkant: rustig gedragen, geen lawaai maken, geen troep achterlaten.
- Met een beetje geluk: de techniek van het drillen, landen, onthaken, meten, wegen, fotograferen en terugzetten van de vangst!

1. WERKBLAD HALVE BLOEDKNOOP

- 1** Steek het uiteinde van de lijn door het oog van de onderlijn en laat het circa 10 centimeter uitsteken.
- 2** Wikkel het uiteinde van de lijn vijf keer om de hoofdlijn.
- 3** Haal het uiteinde van de lijn door de lus boven de wartel.
- 4** Bevochtig de knoop en trek hem aan. Knip het uiteinde af.

2. WERKBLAD LANDEN EN ONTHAKEN

2.1 Het landingsnet

Ben je een beginnend snoekvisser, gebruik dan een landingsnet om de snoek te landen. Een rubber gecoat net is perfect, want hierin komen de dreggen van het kunstaas niet zo snel vast te zitten. Koop een opklapbaar net, dat is tijdens het vissen handig mee te nemen.

2.2 De nekgreep

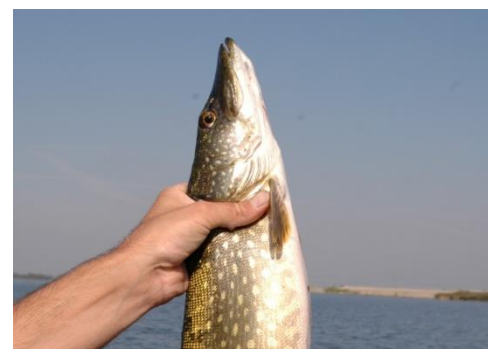
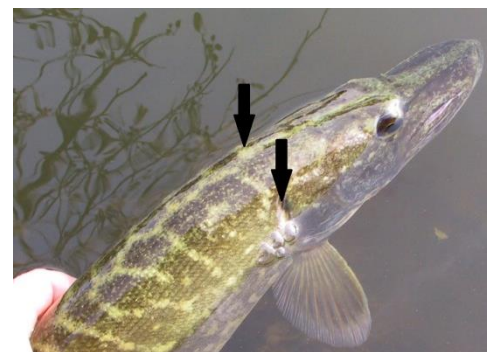
Een kleine snoek kun je eventueel met de hand landen, als hij volledig is uitgevochten. Door de vis met de nekgreep net achter de kieuwdeksels te pakken kun je hem stevig vastpakken en optillen. Hieronder zie je stap voor stap hoe dat moet.

① Zorg dat de snoek goed moe is gestreden voordat je hem rustig naar de kant trekt.

② Let er op dat de snoek met de rug naar boven ligt, voordat je hem pakt.

③ Open je hand en pak de snoek achter de kop vast, met je duim en wijsvinger net achter de kieuwbogen. Hard knijpen is niet nodig.

④ Til de snoek uit het water en leg hem op de onthaakmat, waarna je hem onthaakt.

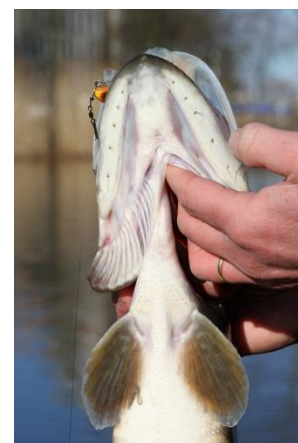

2.3 De kieuwgreep

① Kijk eerst goed waar de dreg of dreggen vast zitten. Zoek met twee vingers het uiteinde van het kieuwdeksel op en duw deze een stukje open. Schuif nu je vingertoppen langs de binnenkant van het kieuwdeksel naar voren. Let op dat je niet tussen de kieuwbogen komt (waaraan de rode kieuwen vastzitten), want daarop zitten scherpe weerhaakjes. Als rechtshandige visser gebruik je voor de kieuwgreep twee vingers van je linkerhand en open het linker kieuwdeksel, je kunt de snoek dan met je rechterhand onthaken. Als je linkshandig bent, gebruik je voor de kieuwgreep je rechterhand en open je het rechter kieuwdeksel.

② Schuif je vingers helemaal naar voren tot ze niet meer verder kunnen. Bij kleinere snoeken gebruik je twee of drie vingers, bij grote snoeken vier vingers. Als je het einde van de kieuw hebt bereikt moeten je vingers er helemaal in zitten.

③ Pak de kieuw nu goed vast, maak een vuist en plaats je duim onder de kin van de snoek. Nu heb je de vis stevig vast en kun je hem perfect onthaken met een onthaaktang. Het voordeel van de kieuwgreep is dat de snoek automatisch zijn bek opent en onthaken daardoor een stuk makkelijker wordt.

④ Na een eventuele foto zet je de snoek voorzichtig terug. Als de vis in het water ligt laat je je vingers rustig uit de kieuw van de snoek glijden. Met je andere hand heb je zijn nek vast of ondersteun je hem onder zijn buik. Hierna ondersteun je de vis met beide handen tot hij weg zwemt.

2.4 Onthaken

Nadat je de snoek hebt geland ga je hem onthaken. Raak de vis alleen aan met natte handen, zo blijft de slijmlaag intact. Als je geen kieuwgreep toepast, leg je de vis voor het onthaken op een onthaakmat. Voor het onthaken van een snoek heb je bij voorkeur twee tangen bij je:

1. Onthaaktang

Dit is een tang waarmee je de haken uit de bek verwijdert. Je hebt lange en korte tangen; een lange tang is handig als het kunstaas diep in de bek zit. Je kunt dan onthaken zonder dat je kans loopt om je te bezeren aan de scherpe snoektanden.

2. Kniptang

Soms kan een haak zo muurvast zitten, dat het beter is om hem af te knippen met een kniptang. Zo beschadig je de vis het minste. Hiervoor is een stevige kniptang nodig, want een haak is sterk! De beste tangen zien er uit zoals op de afbeelding hiernaast. Met een tang als dit knip je zelfs de sterkste haken met gemak door.

2.5 Terugzetten

Na het onthaken en eventueel een foto zet je de snoek natuurlijk weer voorzichtig terug. Licht de snoek op een onthaakmat, vouw die dan dubbel en houd hem met beide handen zo vast dat de snoek er niet kan uitglijden. Loop rustig met de vis naar de waterkant. Het terugzetten gaat voorzichtig en laag bij het water, waarbij de vis vanuit de handen of vanaf de mat wegzwemt.

Als je handig bent met de kieuwgreep, dan kun je de snoek ook zonder onthaakmat terugzetten. Houd de vis met je ene hand stevig met de kieuwgreep vast en ondersteun hem met je andere hand.

Als de vis echt is moegestreden dan moet hij soms even op adem komen. Ondersteun de snoek met één of beide handen en wacht tot hij wegzwemt. Zwemt hij niet weg, dan moet hij nog wat langer bijkomen. Je kunt dan het beste wat water en zuurstof door de kieuwen laten stromen, door de snoek aan de staart te pakken en de vis voorzichtig voor- en achteruit te bewegen in het water. Als de snoek voldoende is hersteld merk je dit vanzelf, omdat hij dan probeert weg te zwemmen. Dat is een goed moment om hem los te laten.

3. WERKBLAD KUNSTAAS VOOR SNOEK

3.1 Pluggen

Oppervlaktepluggen:

Popper

Kikker imitatie

Eendenkuiken en rat imitatie

Ondiep duikende pluggen:

Korte schoep

Swimbait

Jerkbait

Diep duikende pluggen:

Lange schoep

Ratelplug

3.2 Spinners

Onverzwaarde spinner

Verzwaarde spinner

Spinnerbait

3.3 Shads

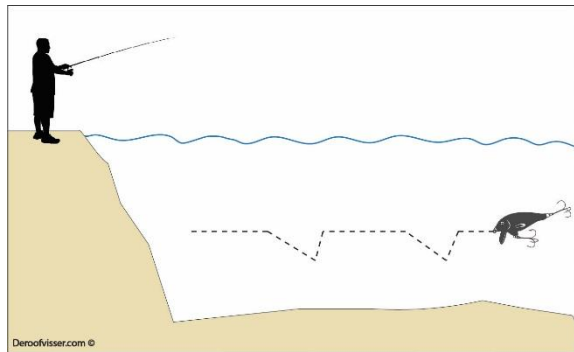
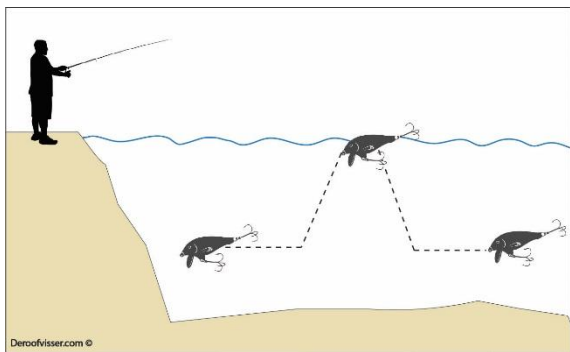
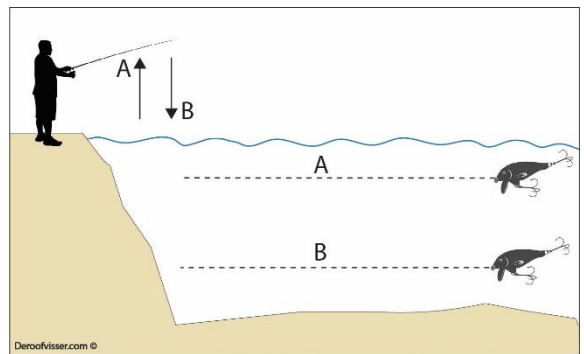

4. WERKBLAD VISTECHNIEK

Pluggen

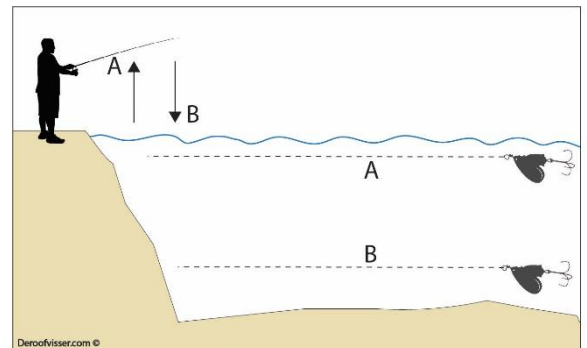
Door de hengeltop omhoog of omlaag te houden gaat de plug ondiep of dieper door het water. Door sneller te draaien gaan pluggen met een zwemschoep meestal dieper door het water.

Heb je een drijvende of zinkende plug en stop je tussendoor even met draaien, dan zal de plug omhoog komen of zinken. Die beweging lokt vaak een aanbeet uit.

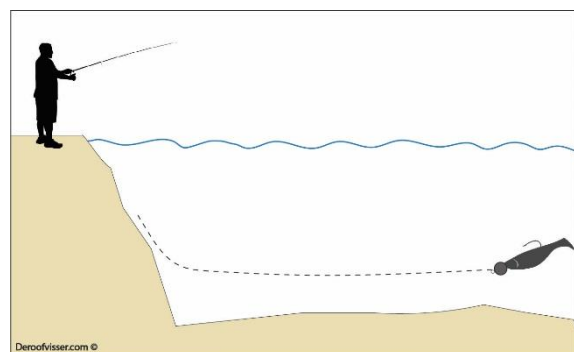
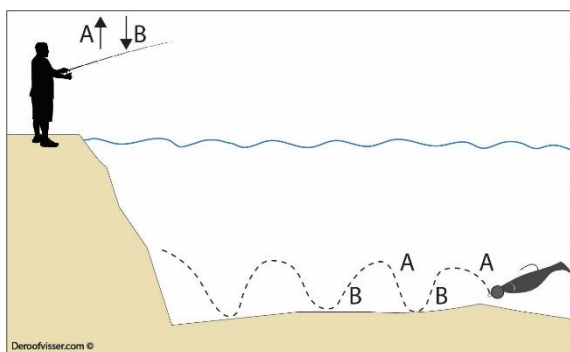
Spinners

Door de hengeltop omhoog of omlaag te houden gaat de spinner ondiep of dieper. Door langzaam te draaien zakt de spinner wat dieper in het water. Als je goed oplet, voel je tijdens het binnen draaien de trillingen van het blad. Als de trillingen stoppen dan draai je te langzaam of zit er vuil (zoals planten) aan je spinner.

Shads

Een shad laat je na het inwerpen even afzinken, voordat je hem binnen draait. In ondiep water begin je al snel met draaien. Je kunt hem over de bodem laten huppelen, door je hengeltop omhoog en omlaag te bewegen en tijdens het zakken van de hengeltop even te stoppen met draaien. Je kunt de shad ook in een vloeiende lijn binnen draaien.

Tekeningen: Tibert Verhagen

Oppervlaktekunstaas en jerkbaits

Aan dit kunstaas moet je zelf een bepaalde actie geven. Je geeft het kunstaas actie mee door tijdens het binnen draaien met je hengel steeds tikjes naar beneden te geven. Zo krijg het kunstaas een zigzag actie over en net onder het wateroppervlak. Je kunt de actie variëren door korte snelle tikjes of langzame halen te geven. Ook de snelheid van binnen draaien kun je variëren. De aanbeten bij oppervlaktekunstaas zijn vaak spectaculair!

